

WAT ZOU FRIDA DOEN?

GIDS OM MET LEF TE LEVEN

ARIANNA DAVIS

Voor

FRIDA KAHLO,

die me de belangrijkste les
ooit heeft geleerd:

Viva la vida!

INHOUD

Inleiding 9

HOOFDSTUK 1: Zelfvertrouwen 31

HOOFDSTUK 2: Pijn 47

HOOFDSTUK 3: Creativiteit 63

HOOFDSTUK 4: Stijl 85

HOOFDSTUK 5: Liefde 105

HOOFDSTUK 6: Hartzeer 131

HOOFDSTUK 7: Seks 157

HOOFDSTUK 8: Identiteit 181

HOOFDSTUK 9: Vriendschap 199

HOOFDSTUK 10: Viva la vida 217

Dankbetuigingen 236

Bronnen 239

Over de auteur 240

DE OPKOMST VAN FRIDAMANIA

In 1933 bracht een krant in Detroit een verhaal over Frida Kahlo met als kop 'Vrouw van de meester-muurschilder stoeit vrolijk met kunst'. Gedurende haar leven had ze maar twee solotentoonstellingen van haar werk. Dus hoe veranderde Frida Kahlo precies van een vrouw die in de schaduw van haar man stond tot een icoon?

JAREN '70

Door de vrouwenbeweging wordt de belangstelling voor Frida's leven en werk nieuw leven ingeblazen.

Haar beeltenis wordt een symbool voor feministische kunst en de Chicano-burgerrechtenbeweging.

1978

Frida's schilderij *Árbol de la esperanza, mantente firme* (Boom van hoop, blijf sterk) uit 1946 is het eerste dat wordt verkocht via Sotheby's. Het brengt \$19.000 op.

1982

Een overzichtstentoonstelling van Frida's kunst in de Whitechapel Gallery in Londen krijgt internationale aandacht. De tentoonstelling gaat later naar Mexico, de VS, Zweden en Duitsland. De opkomst van het Neomexicanismo (een kunstbeweging die inspiratie

put uit de oorspronkelijke wortels van Mexico) zette Frida en haar werk nog eens in de spotlights.

1983

Kunsthistorica Hayden Herrera publiceert een omvangrijke biografie van Frida Kahlo: *Frida, Een biografie van Frida Kahlo*. Het boek is in 25 talen vertaald en vormt de basis voor een film.

1985

Mexico-Stad noemt een park in Coyoacán voortaan 'Parque Frida Kahlo'.

1990

Frida's portret *Diego y yo* wordt geveild voor bijna \$ 1,5 miljoen dollar. Daarmee is Frida de eerste Latijns-Amerikaanse die een werk verkoopt voor meer dan \$ 1 miljoen. In datzelfde jaar koopt Ma-

1

ZELFVERTROUWEN

De wereld kent koninginnen, filmsterren, krijgers en socialites. Als je naar de geschiedenis kijkt vind je altijd meer dan genoeg vrouwen die je inspireren om zelfvertrouwen uit te stralen – van Cleopatra tot aan Beyoncé. Toch lijkt het ook geen twijfel dat Frida Kahlo's verhaal haar maakte tot een van de meest inspirerende vrouwelijke rolmodellen in de geschiedenis. Als het leven tegenzat, wist zij er op meesterlijke wijze toch iets van te maken.

Het was niet gemakkelijk Frida's leven door te spitten om beter te begrijpen hoe ze wist uit te groeien van een kind dat bevattelijk was voor ziekte tot een van de beroemdste gezichten in de geschiedenis. Daartoe moest ik me op vrijwel elk moment van de dag met haar bezighouden. Voordat ik het wist had ze mijn leven overgenomen. Tijdens mijn dagelijkse trips door New Yorkse buurten begon ik plotseling de subtiele invloeden van Frida op te merken: in een accent in graffiti, in zwierige rokken van passanten, in de mariachiklanken die uit schaarsverlichte bars kwamen. Tijdens gesprekken floepte ik er zomaar dingen uit die klonken alsof ze zo uit Frida's dagboeken kwamen. Al snel was haar stijl doorgedron-

gen tot tot mijn kledingkast, de kleuren van mijn garderobe werden levendiger en ik droeg steeds meer op folklore geïnspireerde accessoires.

Tegen de tijd dat ik dit boek af had, had ik het gevoel dat ik Frida misschien wel beter kende dan wie ook ter wereld. Maar natuurlijk is het onmogelijk om Frida echt te kennen. Zelfs toen ze nog leefde kregen de mensen om haar heen slechts een deel van deze vrouw te zien, van het masker dat ze bereid was via haar schilderijen aan de wereld te tonen – en misschien gold hetzelfde wel voor haar eigen echtgenoot Diego. Ik geloof zelfs dat haar grootste creatieve prestatie helemaal niet in haar schilderwerk zat, maar in het opvoeren van de kunst die haar leven was: het drama dat ze schiep met een hoofdrolspeler met zoveel mystiek en allure dat haar leven sindsdien al generaties lang wordt doorgeleefd in boeken, essays, tentoonstellingen en films. Frida Kahlo was een mysterie, een tovenaars, een vrouw die ervan genoot verkeerd te worden begrepen. Toch weten we één ding wel zeker over Frida Kahlo: ze was stoer en het ontbrak haar niet aan zelfvertrouwen.

Terwijl ik deze vrouw bestudeerde, die zo zeker was van haar opvattingen (een feministe en communiste die koketteerde met trekken die vandaag de dag nog steeds niet worden gezien als passend in een standaard-schoonheidsideaal), begon ik Frida af te zetten tegen de jonge vrouw die lange rokken ging dragen om haar manke been aan het oog te onttrekken. Dat deed ze nadat leeftijdgenoten haar ‘Houten poot’ gingen noemen. Die vergelijking werpt de volgende vraag op: had Frida werkelijk zelfvertrouwen... of was ze gewoon heel bedreven in het verbergen van haar onzekerheden?

Zelfs iemand die nauwelijks iets over kunst weet, ziet met één blik op Frida's portfolio duidelijk dat het de kunstenaars niet ontbrak aan zelfliefde, of zelfs narcisme, afhankelijk van hoe je er naar kijkt. En ze was even onbeschaamd in haar eigen leven als op

**IK MAAK ZELFPORTRETTE
OMDAT IK ZO VAAK ALLEEN BEN,
OMDAT IK DE PERSOON BEN
DIE IK HET BESTE KEN.**

het doek. Neem bijvoorbeeld de woorden die ze aan haar man Diego Rivera schreef in een niet verstuurd brief: ‘Het maakt me geen reet uit wat de wereld denkt. Ik ben geboren als een krenge, schilderes, verneukt. Maar op mijn manier was ik gelukkig. Jij begreep niet wat ik ben. Ik ben liefde. Ik ben plezier, essentie, een loeder, alcoholiste, vasthoudend. Ik ben... ik b n gewoon.’

‘Ik ben, ik b n gewoon...’ Dat zijn de woorden van een vrouw die niet alleen goed in haar vel zat, maar zelfs de voorkeur gaf aan gebreken. Het is belangrijk dat je beseft dat Frida in haar schilderijen en brieven haar eigen verhaal kon vertellen, op haar eigen manier, als schepper van haar eigen portretten en als schrijver van haar eigen verhalen. Maar ze was nooit bang om de verwarrendste details van haar leven vast te leggen en ze probeerde zich ook nooit voor te doen als iemand die perfect was, of zelfs aardig. Ze was zelfbewust genoeg om toe te geven dat ze ‘verneukt was geboren’ en een ‘alcoholiste’, terwijl het duidelijk was dat zij zelf haar meest geliefde onderwerp was. Haar leven biedt een verfrissende kijk op het vinden van zelfvertrouwen door gewoon te *zijn*.

Natuurlijk is het mogelijk dat Frida vanaf haar geboorte extra bestand was tegen alle pijn die voor haar lag. Frida zat naar alle waarschijnlijkheid goed in haar vel vanaf haar jeugd, en hoewel de relatie met haar moeder volgens Frida zelf enorm onder druk stond, had ze *wel* een hechte band met haar vader. Hij was ook degene die haar van jongs af aan sterker maakte. In de in 1983 verschenen biografie *Frida* schreef auteur Hayden Herrera dat Frida haar relatie met haar ‘papa’ geweldig noemde: ‘... een gigantisch voorbeeld van tederheid en van werklust (fotograaf en ook schilder) en vooral omdat hij veel begrip toonde voor al mijn problemen.’ Guillermo leerde zijn dochter ook fotograferen, een van haar eerste lessen in creativiteit en zelfexpressie.

En die zelfexpressie werd al snel... behoorlijk expressief. Een vroeg gezinsportret toont een zeventienjarige Frida die een tweed mannenkostuum draagt. Ze staat er hanig en uitdagend bij, alsof

ze de miljoenen mensen al ziet die op een dag naar deze foto kijken en denken: Een tienermeisje in een mannenpak in de jaren '20 van de vorige eeuw? Dat is lef hebben! Het was een zet die waarschijnlijk niet goed is gevallen bij haar streng religieuze moeder, maar het is zonneklaar dat Frida Kahlo's favoriete manier om een statement te maken toen al ging via... Frida Kahlo.

Rond diezelfde tijd begon de graficus Fernando Fernández, een vriend van Frida's vader, Frida tekenlessen te geven. Haar schriften stonden al snel boordevol schetsen. Geen schilderijen, toen nog niet. Pas na het busongeval in 1925, dat haar vele maanden aan bed gekluisterd hield om te herstellen, begon ze te experimenteren met schilderen. Ze gebruikte verf van haar vader en maakte vaak portretten van familie, vrienden en bezoekers. Maar haar gemakkelijkst bereikbare onderwerp staaarde vanuit de spiegel terug naar haar.

De volgende drie decennia zou Frida meer dan vijftig zelfportretten maken. Haar obsessie met haar eigen beeltenis begon misschien wel door die traumatische omstandigheden, en daarom kon Frida misschien blaken van zelfvertrouwen terwijl ze tegelijkertijd intens onzeker was: een tweedeling die meer opvalt naarmate je meer naar haar schilderijen kijkt. Als we nu terugblikken op Frida's werk (vooral als vrouwen), dan zien we moed in haar schilderijen. Op social media worden zelden selfies gepost die niet een klein beetje zijn bijgewerkt, gearbrusht of geretoucheerd dankzij een scala aan apps die we tot onze beschikking hebben. Bedenk dan dat Frida zich bij het schilderen van haar eigen beeltenis altijd op een soortgelijke manier anders neer kon zetten – door haar doorlopende wenkbrauwen te verwijderen, haar huid lichter te maken of haar scherpe trekken te verzachten en zichzelf in andere woorden te bekijken zoals de maatschappij *vond* dat ze eruit moest zien. Om zo een maatschappelijk geaccepteerd portret te maken. In plaats daarvan gaf ze zichzelf precies zo weer als ze was. In elke afzonderlijke penseelstreek eerde Frida Kahlo wie ze was.

WAT ZOU FRIDA DOEN... ALS ZE EEN DOSIS ZELFLIEFDE NODIG HAD?

Zet die wenkbrauwen aan. Frida's wenkbrauwen zijn misschien net zo iconisch als haar schilderstijl, en dat is geen toeval. Van de kunstenares was bekend dat ze uitzonderlijk goed voor haar wenkbrauwen zorgde en in plaats van ze dunner te maken met een pincet (zoals in die tijd gebruikelijk was bij vrouwen) gebruikte ze juist een oogpotlood van Revlon om ze aan te zetten. Precies: een doodgevoorn merk. Afgaand op een aantal van haar eigendommen die werden tentoongesteld in het Victoria & Albert Museum in Londen (2018) en in het Brooklyn Museum in New York (2019), was Frida ook fan van andere Revlonproducten, waaronder een crèmeblusher en de Everything's Rosy-lipstick.

Maak portretten van jezelf. Frida bestond natuurlijk al lang voordat de iPhone was uitgevonden, dus als je niet van schilderen houdt is een selfie ook prima. Wees ook niet bang om te blijven proberen totdat je *precies* de juiste hoek vindt: 55 van Frida's 143

De Mexicaanse **FRIDA KAHLO** (1907-1954) werd bekend om haar kleurrijke zelfportretten, maar ook om haar flamboyante, tegendraadse persoonlijkheid en scherpe geest. Met fans als Madonna en Beyoncé is zij een hedendaags icoon van lef, vrouwelijkheid en creativiteit. Van Oscar-winnende films tot T-shirts en interieurinrichting – haar invloed blijft onmiskenbaar.

In *Wat zou Frida doen?* leren we leven als zij. Intieme details uit haar leven, gevleugelde uitspraken en haar dappere keuzes inspireren de lezer om net als Frida schaamteloos zichzelf te zijn. Onderwerpen als de liefde, tegenwind en tegenslag, pijn, seks, identiteit of vriendschap – Frida had over alles een mening en was in alles een bewonderenswaardig voorbeeld. Met dit boek ontdekken we hoe we net als Frida kunnen kiezen voor authenticiteit en succes, wat ook op ons pad komt.

Foto: Kat Wirsing

ARIANNA DAVIS is digitaal directeur van *O, The Oprah Magazine*. Eerder werkte zij voor *Refinery29*, *US Weekly*, *New York Magazine*, *Glamour*, *Marie Claire* en *Pop-Sugar Latina*. Ze woont in New York City.

**KOS
M•S**

NUR 770
Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen